

पोलीस पाटलांनी गावातील ताणतणावाची
माहिती न दिल्यास त्यांच्याविरुद्ध कारवाई
करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-४२,
शासन निर्णय क्र. बीबीपी ०६०९/प्र.क्र. १६०/पोल-८
दिनांक- १० जून, २००९

-: परिपत्रक :-

महाराष्ट्र ग्राम पोलीस अधिनियम, १९६७ अन्वये गावामध्ये पोलीस पाटील यांनी पार पाडवयाची कर्तव्ये नमूद केलेली आहेत. त्यानुसार पोलीस पाटलांचे कर्तव्य हे त्यांचे गाव ज्याच्या स्थानिक अधिकारात येत असेल अशा कार्यकारी दंडाधिका-यांना तसेच पोलीसांना मदत करणे हे आहे. याचबरोबर सदर अधिनियमातील कलम ६ (तीन) नुसार गावातील व पोलीसांशी संबंधित असलेल्या सर्व गोष्टी याविषयी आणि गावातील समाजाचे स्वास्थ्य व त्याची सर्वसाधारण परिस्थिती याविषयी कार्यकारी दंडाधिका-यांना पोलीस पाटलांनी माहिती नियमितपणे दिली पाहिजे. याशिवाय महाराष्ट्र ग्राम पोलीस अधिनियम, १९६७ मधील कलम (८) नुसार जवरी याद शांततेचा भंग करणे आणि जनतेस व गावातील समाजास हानी पोहचविणारी कृत्ये करणे या गोष्टी घडू नयेत म्हणून शक्य होईल तितक्या अधिक सुरक्षिततेसाठी बंदोबस्त करता येईल अशा रितीने पोलीस पाटलांनी गावातील सेवकवर्गातील कर्मचा-यांना कामावर लावले पाहिजे आणि या कर्मचारी वर्गातील कोणत्याही व्यक्तीने गैरवर्तणूक किंवा हयगय केल्यास, अशा स्वकृत्याने, पोलीस पाटलांनी कार्यकारी दंडाधिका-यांकडे त्याविषयी अहवाल पाठवणे आवश्यक आहे.

याशिवाय पोलीस पाटलांनी किंवा पोलीसांची कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी बलाविला जाण्यास पात्र असेल अशा गावातील सेवकवर्गातील कर्मचा-याने आपली कर्तव्ये पार पाडण्यात दुर्लक्ष केले असेल किंवा त्याबाबतीत त्याने हयगय केली असेल किंवा कोणत्याही गैरवर्तणूकबद्दल तो दोषी असेल तर उपरोक्त अधिनियमातील कलम (९) नुसार

अ) ठपका ठेवणे,

ब) नसनाला पोहचलेल्या कोणत्याही आर्थिक नुकसानीच्या, संपूर्ण किंवा काही भागाची त्याच्या पारिश्रमिकातून वसुली करणे,

क) त्याच्या मासिक पारिश्रमिकापेक्षा अधिक नसेल इतका दंड,

ड) एवढ्यापेक्षा अधिक नसणा-या मुदतीपर्यंत त्याच्या सेवेतून निलंबित करणे.

- इ) नोकरीतून काढून टाकणे, पण त्यामुळे भविष्यकाळात शासनाच्या अधीन नोकरी करण्यास तो अपात्र ठरणार नाही,
- फ) नोकरीतून बडतर्फ करणे, त्यामुळे भविष्यकाळात शासनाच्या अधीन नोकरी करण्यास तो सामान्यतः अपात्र ठरेल.

इत्यादी प्रकारच्या शिक्षा लादण्याचे अधिकार तालुका/उपविभागीय व जिल्हा दंडाधिकारी यांना देण्यात आलेले आहेत.

३. असे असले तरी शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, पोलीस पाटील यांच्याकडून गावातील विविध जाती/धर्माच्या समाजातील ताणतणावाची माहिती संबंधित दंडाधिका-यांना दिली जात नाही. त्यामुळे गावात तणाव होऊन अॅट्रोसिटीच्या केसेस दाखल झालेल्या आहेत. देशाला स्वातंत्र्य मिळून ६० वर्षांचा कालावधी होऊनही अशा प्रकारच्या घटना होऊन अॅट्रोसिटीच्या केसेस दाखल होणे ही बाब शासनास योग्य वाटत नाही. त्यामुळे याबाबतची गंभीर दखल घेऊन शासन याद्वारे असे निर्देश देत आहे की, जिल्हा दंडाधिकारी व उप विभागीय दंडाधिकारी यांनी, ज्या गावात पोलीस पाटलांनी माहिती न दिल्यामुळे अॅट्रोसिटीच्या केसेस दाखल झालेल्या आहेत त्या गावातील संबंधित पोलीस पाटलांविरुद्ध महाराष्ट्र ग्राम पोलीस अधिनियम १९६७ मधील कलम (१) (इ) नुसार नोकरीतून काढून टाकणे, पण त्यामुळे भविष्यकाळात शासनाच्या अधीन नोकरी करण्यास तो अपात्र ठरणार नाही किंवा १ (फ) नुसार नोकरीतून बडतर्फ करणे त्यामुळे भविष्य काळात शासनाच्या अधीन नोकरी करण्यास सामान्यतः अपात्र ठरेल, अशाप्रकारची शिक्षा लादण्याच्या दृष्टीकोनातून त्यांना प्रदान करण्यात झालेल्या अधिकारांचा वापर करून कारवाई करावी व याबाबतचा शासनास अहवाल कत्रितपणे जिल्हा दंडाधिका-यांनी प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, पोल-८, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडे पाठवावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शि.म.घुळे)

कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग

प्रति

- १) प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ३) सर्व विभागीय आयुक्त
- ४) सर्व जिल्हा दंडाधिकारी/उप विभागीय दंडाधिकारी
- ५) सर्व विशेष पोलीस महानिरीक्षक
- ६) सर्व पोलीस अधिक्षक
- ७) निवडनस्ती, पोल-८